

Asiakasmaksut 1.1.2024 alkaen

- keskeiset muutosesitykset verrattuna vuoden 2023 asiakasmaksuihin

Taustaa

- Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista säädetään asiakasmaksulaissa (734/1992) ja asiakasmaksuasetuksessa (912/1992). Asiakasmaksulain 2 §:n mukaan palvelusta perittävä maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen.
- Valtaosasta asiakasmaksuja on säädetty asiakasmaksulaissa tai –asetuksessa asiakasmaksun enimmäismäärä ja osa on hyvinvointialueen itsensä päätettävissä olevia asiakasmaksuja tuotantokustannusten rajoissa.
 - ❑ Asiakasmaksulainsäädäntö säätelee maksimieuromäärän esimerkiksi poliklinikkamaksulle, terveysaseman lääkäripalveluista perittävälle maksulle, sarjahoitomaksulle ja suun terveydenhuollon asiakasmaksuille
 - ❑ Asiakasmaksulainsäädännössä ei säädetä asiakasmaksun enimmäiseuromäärää esimerkiksi sosiaalihuollon palveluista perittävien tukipalvelumaksujen osalta (mutta se, että tuotantokustannus ei saa ylittyä, koskee myös näitä asiakasmaksuja)
- Valtuuston aikaisempaa linjausta noudattaen Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella pääsääntöisesti on sovellettu maksujen ylärajoja. Aluevaltuusto päätti vuotta 2023 koskevista asiakasmaksuista 14.12.2022 (§ 93).
- 1.1.2024 lukien perittävistä ateriapalvelumaksuista valtuusto päätti 5.10.2023 §:ssä 67, eikä nyt esitetä niihin muutoksia

Taustaa

- Asiakasmaksuista valtaosa on sidottu kansaneläkeindeksiin (lainsäädännössä säädetysti).
- Kansaneläkeindeksiin sidottujen maksujen laissa säädetyt enimmäismäärät tarkistetaan valtioneuvoston asetuksella joka toinen vuosi. Indeksitarkistukset ovat tulossa seuraavan kerran 1.1.2024 lukien.
 - Kansaneläkeindeksiin on sidottu esimerkiksi poliklinikkamaksun, suun ja hampaiden tutkimuksesta ja hoidosta perittävät asiakasmaksut ja tilapäisen kotisairaanhoidon/tilapäisen kotihoidon asiakasmaksujen enimmäismäärät
 - STM ilmoittaa indeksillä tarkistettuja uusia maksimieuro-määriä 1.1.2024 lukien yleensä marraskuun 2023 aikana (*tätä esitystä valmistellessa ei ole vielä tiedossa VN:n asetus, jolla ne vahvistetaan*). Tiedossa jo on, että kansaneläkeindeksin muutos 1.1.2024 lukien on 10 %, mikä tarkoittaa 10 %-indeksikorotusta kansaneläkeindeksiin sidottujen asiakasmaksujen lakisääteisiin enimmäismääriin
 - Maan hallituksen hallitusohjelman tavoitteisiin perustuen tiedossa on myös muutosesitys asiakasmaksuasetukseen 1.1.2024 lukien, joka toteutuessaan korottaisi 1.1.2024 lukien erityisesti erikoissairaanhoidon asiakasmaksujen indeksitarkistettuja euromääriä lisää 10 %:lla
 - Asiakasmaksuja, joita asetusmuutosesitys (10 % lisäkorotus) koskee ovat: poliklinikkamaksu, sarjahoidon maksu, päiväkirurgian maksu, yksilökohtaisen fysioterapian maksu, erikoissairaanhoidon lyhytaikaisen laitoshoidon maksu sekä erikoissairaanhoidossa järjestetyn päivä- ja yöhoidon maksu
 - Tästä pääasiassa erikoissairaanhoidon maksuja koskevasta asetusmuutosesityksestä ei ole vielä tiedossa eduskunnan päätöstä (tilanne 16.11.2023)
- Asiakasmaksulaissa säädetysti pitkäaikaisen laitoshoidon/perhehoidon/ympäri vuorokautisen palveluasumisen asiakkaalle nettotuloista jätettävän vähimmäiskäyttövaran määrä on sidottu työeläkeindeksiin
 - Työeläkeindeksi on 5,7 % 1.1.2024 lukien
 - Näistäkin käyttövaramuutoksista odotetaan vielä STM:n virallista ilmoitusta

P-K:n hyvinvointialueen asiakasmaksut 1.1.2024 lukien, keskeiset muutokset vuoden 2023 asiakasmaksuihin verrattuna

a) Kansaneläkeindeksillä 10 % tulisi esityksessä korotettavaksi 1.1.2024 lukien seuraavat asiakasmaksut (maksuja, joiden maksimieumäärä on säädetty asiakasmaksulainsäädännössä):

- Terveysaseman lääkäripalvelun maksu v. 2023 on 20,90 €/käynti maks. 3 käynniltä/kalenterivuodessa (v. 2024 indeksikorotuksella **23,00 €/käynti** maks. 3 käynniltä/kalenterivuodessa)
- Suun ja hampaiden tutkimus- ja hoitomaksut esimerkiksi:
 - v. 2023 perusmaksu/hammaslääkäri on 13,30 €/käynti (v. 2024 indeksikorotuksella **14,60 € /käynti**). Edelleen alle 18-vuotiaiden suun ja hampaiden tutkimus ja hoito maksutonta
 - v. 2023 perusmaksu/suuhygienisti on 10,30 €/käynti (v. 2024 indeksikorotuksella **11,30 € /käynti**)
 - v. 2023 perusmaksu/erikoishammaslääkäri on 19,50 €/käynti (v. 2024 indeksikorotuksella **21,50 € /käynti**)
 - v. 2023 maksu tutkimuksesta, hammastarkastuksesta ja sairauksien hoidosta toimenpiteeltä vaativuusluokan mukaan esimerkiksi:
 - v. 2023 vaativuusluokka 0-2 on 8,50 €/toimenpide (v. 2024 indeksikorotuksella **9,40 € /toimenpide**)
 - v. 2023 vaativuusluokka 3-4 on 21,10 €/toimenpide (v. 2024 indeksikorotuksella **19,20 € /toimenpide**)
- Lyhytaikaisen laitoshoidon maksu v. 2023 on 49,60 €/hoitopäivä (v. 2024 indeksikorotuksella **54,60 €/hoitopäivä**). Maksuja ei peritä alle 18-vuotilailta siltä osin kuin hoitopäiviä on kalenterivuodessa kertynyt yli seitsemän (lakisääteisesti maksutonta).
- Lyhytaikaisen laitoshoidon maksu psykiatrisessa toimintayksikössä on 22,80 € /hoitopäivä (v. 2024 indeksikorotuksella **25,10 € /hoitopäivä**). Maksua ei saa periä alle 18-vuotilailta siltä osin kuin hoitopäiviä on kalenterivuodessa kertynyt yli seitsemän (lakisääteistä).

P-K:n hyvinvointialueen asiakasmaksut 1.1.2024 lukien, keskeiset muutokset vuoden 2023 asiakasmaksuihin verrattuna

a) Kansaneläkeindeksillä 10 % tulisi esityksessä korotettavaksi 1.1.2024 lukien myös seuraavat asiakasmaksut (maksuja, joiden maksimieumäärä on säädetty asiakasmaksulainsäädännössä):

- Päivä- ja yöhoidon maksu v. 2023 on 22,80 € /vrk (v. 2024 indeksillä korotettuna 25,10 € /vrk)
- Kuntoutushoidon maksu v. 2023 on 17,10 € /hoitopäivä (v. 2024 indeksillä korotettuna 18,80 € /hoitopäivä)
- Maksu lääkärintodistuksesta on v. 2023 on 51,50 € ja ajokorttilaissa säädetyn ajo-oikeuden saamiseksi tai säilyttämiseksi tarvittava lääkärintodistus 61,80 € (v. 2024 lääkärintodistus indeksillä korotettuna 56,70 € ja ajo-oikeuteen tarvittava lääkärintodistus 68,10 €). Ei kerrytä asiakasmaksukattoa.
- Lastensuojelulain mukaisena avohuollon tukitoimena, sijaishuoltona tai jälkihuoltona järjestetystä perhehoidosta, laitoshuollosta tai asumispalvelusta perittävä maksu lapsen / nuoren tuloista saa olla v. 2023 enintään 1860,20 €/kk (v. 2024 se saa olla asetusmuutosesitykseen sisältyvän tiedon mukaan olla enintään 2048,60 €/kk, mutta vielä odotetaan STM:n vahvistusta siitä, onko korotus tässä 10 %:lla korotettavasti 2046,20 €/kk)
- Lääkäriin / hammaslääkäriin kotikäynti v. 2023 on 19,20 €/käynti (v. 2024 indeksillä korotettuna 21,10 €/käynti)
- Muun henkilön suorittama kotikäynti v. 2023 on 12,20 €/käynti (v. 2024 indeksillä korotettuna 13,40 €/käynti)
- Lääkkeiden vienti asiakkaalle apteekista ja lääkeannostelilaitteeseen laitto v. 2023 on 12,20 €/käynti (v. 2024 indeksillä korotettuna 13,40 €/käynti). Ei peritä säännöllisen kotihoidon asiakkailta.

P-K:n hyvinvointialueen asiakasmaksut 1.1.2024 lukien, keskeiset muutokset vuoden 2023 asiakasmaksuihin verrattuna

a) Kansaneläkeindeksillä 10 % tulisi esityksessä korotettavaksi 1.1.2024 lukien myös seuraavat asiakasmaksut (maksuja, joiden maksimieumäärä on säädetty asiakasmaksulainsäädännössä):

- Omaishoitajan vapaan aikaisen hoidon maksu v. 2023 on 11,60 €/vrk (**v. 2024 olisi indeksillä korotettuna 12,80 €**). Em. laskutetaan hoidettavalta omaishoitajalaissa määritellyiltä vapaapäiviltä (ei laskuteta omaishoitajaa). Sijaishoitoa käyttäviltä omaishoidon asiakkailta ei peritä maksua (aluehallituksen päätös 19.9.2022 § 117)
- Omaistaan tai läheistään hoitavan henkilön vapaan maksu sosiaalihuoltolain 27 b§:n nojalla järjestetysti v. 2023 on 11,60 €/vrk (**v. 2024 olisi indeksillä korotettuna 12,80 €/vrk**)
- Peruuttamattoman ja käyttämättä jätetyn palvelun maksu v. 2023 on 51,50 € (**v. 2024 indeksillä korotettuna 56,70 €**). Ei kerrytä asiakasmaksukattoa.
- **Asiakasmaksukatto vuonna 2023 on 692 euroa/kalenterivuodessa (v.2024 indeksillä korotettuna tulisi ennakoidusti olemaan 761 €)**

P-K:n hyvinvointialueen asiakasmaksut 1.1.2024 lukien, keskeiset muutokset vuoden 2023 asiakasmaksuihin verrattuna

a) Kansaneläkeindeksillä 10 % ja mahdollisella lisä 10% korotuksella 1.1.2024 lukien tulisi esityksessä korotettavaksi myös seuraavat asiakasmaksut:

- Poliklinikkamaksu v. 2023 on 41,80 € (v. 2024 olisi 46 € indeksillä korotettuna, mutta jos vahvistuu lisä +10 % olisi 50,60 €/käynti/vastaanotto)
- Terveyskeskuksessa annettu yksilökohtainen fysioterapia v. 2023 on 11,60 €/hoitokerralta (v. 2024 olisi 12,80 € indeksillä korotettuna, mutta jos vahvistuu lisä +10 % olisi 14,10 €/hoitokerta)
- Päiväkirurgian toimenpidemaksu v. 2023 on 136,90 € (v. 2024 olisi 150,60 €/toimenpide indeksillä korotettuna, mutta jos vahvistuu lisä +10 % olisi 165,90 €/toimenpide asetusmuutosesityksen mukaan - tarkentuu)
- Sarjassa annettava hoito v.2023 on 11,60 €/hoitokerta (v. 2024 olisi 12,80 €/hoitokerta indeksillä korotettuna, mutta jos vahvistuu lisä +10 % olisi 14,10 €/hoitokerta)
- Lyhytaikainen laitoshoido erikoissairaanhoidossa v.2023 on 49,60 €/hoitopäivä (v. 2024 olisi 54,60 €/hoitopv indeksillä korotettuna, mutta jos vahvistuu lisä +10 % olisi 60,10 €/hoitopv)
- Päivä- ja yöhoidon maksu erikoissairaanhoidossa v. 2023 on 22,80 €/vrk (v. 2024 olisi 25,10 €/vrk indeksillä korotettuna, mutta jos vahvistuu lisä +10 % olisi 27,60 €/vrk)

P-K:n hyvinvointialueen asiakasmaksut 1.1.2024 lukien, keskeiset muutokset vuoden 2023 asiakasmaksuihin verrattuna

b) Työeläkeindeksillä 5,7 % tulisi esityksessä korotettavaksi seuraavat 1.1.2024 lukien:

- Jatkuvan ja säännöllisen kotona annettavan palvelun ja pitkäaikaisen yhteisöllisen asumisen kuukausimaksun määrittämisessä käytetyt tulorajat vuonna 2023 henkilömäärän mukaan (suluissa oletettu vielä 13.11.2023 vahvistamaton euromäärä v. 2024):
 - 1 hlö: 598 € (**632 €**), 2 hlöä 1103 € (**1166 €**), 3 hlöä 1731 € (**1830 €**), 4 hlöä 2140 € (**2262 €**), 5 hlöä 2591 € (**2739 €**), 6 hlöä 2976 € (**3146 €**)
- Asiakasmaksulaissa säädetysti pitkäaikaisen laitoshoidon/perhehoidon/ympäri vuorokautisen palveluasumisen asiakkaalle nettotuloista lakisääteisesti jätettävän vähimmäiskäyttövaran euromäärä on sidottu työeläkeindeksiin (jonka tiedossa oleva suuruus on 5,7 % 1.1.2024 lukien). Tästäkin odotetaan vielä STM:n virallista ilmoitusta, jotta lakisääteinen muutos voidaan varmuudella lisätä hyvinvointialueen asiakasmaksuesitykseen 1.1.2024 lukien.
 - Käyttövara vuonna 2023 on pitkäaikaisessa perhehoidossa ja ympärivuorokautisessa palveluasumisessa vähintään oltava 167 € /kk (**1.1.2024 lukien käyttövara olisi tod.näk. 176,50 €/kk – pyöristäen 177 €**).
 - Käyttövara vuonna 2023 on pitkäaikaisessa laitoshoidossa vähintään oltava 112 € /kk (**1.1.2024 lukien käyttövara olisi tod.näk. 118,40 € /kk – pyöristäen 118 €**).

P-K:n hyvinvointialueen asiakasmaksut 1.1.2024 lukien, keskeiset muutokset vuoden 2023 asiakasmaksuihin verrattuna

c) Hyvil-indeksillä 2,53 %:lla tulisi esityksessä korotettavaksi 1.1.2024 lukien seuraavat asiakasmaksut, joiden euromäärästä saa hyvinvointialue itse päättää:

- Turvapalveluun liittyvät laitemaksut jäisivät esityksessä vuoden 2023 tasolle
- Hyvil-indeksillä korotettaisiin laitteen käyttöönotto-, opastus- ja asennusmaksuja, jotka vuonna 2023 ovat 29 €/käynti ja 15 €/lisälaitteen käyttöön ottoon liittyvä käynti **(v. 2024 hyvil-indeksillä korotettuna 29,70 € ja 15,40 €)**
- Seurantasoitto palvelun maksut v. 2023 ovat 24,30 €/kk (jos yli 10 soittoa/kk) ja 12,70 €/kk (jos 1-10 soittoa/kk) **(hyvil-indeksillä korotettuina 24,90 €/kk ja 13 €/kk)**
- Lääkeannostelija-laite-maksut vuonna 2023 ovat
 - 25 €/kk (asiakkaan läheinen vastaa lääkeannostelijan täytöstä ja ottaa vastaan hälytykset)
(v. 2024 hyvil-indeksillä korotettuna 25,60 €/kk) ja
 - 40 €/kk (asiakkaan läheinen vastaa laitteen täytöstä ja kotihoito ottaa vastaan hälytykset tai asiakkaan läheinen vastaa hälytysten vastaanottamisesta ja kotihoito täyttää laitteen)
(v.2024 hyvil-indeksillä korotettuna 41 €/kk)

P-K:n hyvinvointialueen asiakasmaksut 1.1.2024 lukien, keskeiset muutokset vuoden 2023 asiakasmaksuihin verrattuna

c) Hyvil-indeksillä 2,53 %:lla tulisi esityksessä korotettavaksi 1.1.2024 lukien myös seuraavat asiakasmaksut, joiden euromäärästä saa hyvinvointialue itse päättää:

- Kiertävän perhehoidon maksut v.2023 ovat 12,70 € (alle 6 h tai 6 h), 18,90 € (yli 6 h – 12 h) ja 29,50 € (yli 12 h – 24 h)
(vuonna 2024 hyvil-indeksillä korotettuina 13 € ja 19,40 € sekä 30,20 €)
- Lyhytaikaisen perhehoidon maksu v. 2023 on 34 €/vrk **(v. 2024 hyvil-indeksillä korotettuna 34,90 €)** ja osa-vuorokautisen perhehoidon maksu on 17,20 €/päivä tai yö **(v. 2024 hyvil-indeksillä korotettuna 17,60 €/päivä tai yö)**
- Lyhytaikaisen yhteisöllisen asumisen maksu v. 2023 on 35,85 €/vrk **(v. 2024 hyvil-indeksillä korotettuna 36,80 €/vrk)** ja osavuorokautisen yhteisöllisen asumisen maksu on 18,15 €/päivä tai yö **(v.2024 hyvil-indeksillä korotettuna 18,60 €/päivä tai yö)**

P-K:n hyvinvointialueen asiakasmaksut 1.1.2024 lukien, keskeiset muutokset vuoden 2023 asiakasmaksuihin verrattuna

c) Hyvil-indeksillä 2,53 %:lla tulisi esityksessä korotettavaksi 1.1.2024 lukien myös seuraavat asiakasmaksut, joiden euromäärästä saa hyvinvointialue itse päättää:

- Vammaispalvelulain ja kehitysvammalain perusteella järjestetyn lyhytaikaisen asumisen ja asumisen arviointijakson (kesto yhtäjaksoisesti enintään 1 kk)
ylläpitomaksu v. 2023 on 17,10 €/vrk (**v. 2024 hyvil-indeksillä korotettuna 17,50 €/vrk**).
Lisäksi asiakas maksaa ylläpitomaksun aterioista käytön mukaan.
- Kehitysvammalain nojalla järjestetyn lyhytaikaisen asumispalvelun ylläpitomaksu asumisyksikössä 8,60 €/päivä sisältäen ateriat (**v. 2024 hyvil-indeksillä korotettuna 8,80 €/päivä sisältäen ateriat**)
- Vammaispalvelulain ja kehitysvammalain perusteella järjestetyn pitkäaikaisen asumispalvelun ylläpitomaksu v. 2023 on enintään 57,40 €/kk (**v. 2024 hyvil-indeksillä korotettuna 58,90 €/vrk**)
- Kehitysvammalain nojalla järjestetyn lyhytaikaisen perhehoidon/viikonloppuhoidon (sis. ateriat, asumiskulut ja ylläpidon) ylläpitomaksu v. 2023 maksu on 34,00 €/vrk (**v. 2024 hyvil-indeksillä korotettuna 34,90 €/vrk**)
- Kehitysvammalain nojalla järjestetyn osavuorokautisen perhehoidon (sis. ateriat ja ylläpidon) v. 2023 maksu on 17,20 €/päivä tai yö (**v. 2024 hyvil-indeksillä korotettuna 17,60 €/päivä tai yö**). Maksua ei peritä alle 16-vuotiaalta ja oppivelvolliselta nuorelta sen lukuvuoden loppuun, jonka aikana hän täyttää 16-vuotta (asiakasmaksulaki 4 §)
- Kehitysvammalain nojalla järjestetty asiakkaan kotona annettu lyhytaikainen perhehoito on maksutonta

P-K:n hyvinvointialueen asiakasmaksut 1.1.2024 lukien, keskeiset muutokset vuoden 2023 asiakasmaksuihin verrattuna

d) Uusia maksuja esityksessä ovat:

- **Kotihoidon kuvapuhelinpalvelusta laitteen käyttöönotto-, opastus- ja asennusmaksu 29,70 €/kerta myös säännöllisen kotihoidon asiakkailta**
- **Lääkeannostelija-laitemaksu 48,50 €/kk** (peritään esityksen mukaan tilanteessa, jossa kotihoito ottaa vastaan hälytykset ja vastaa lääkeannostelijan täytöstä)
- **Lyhytaikaisen ympärivuorokautisen asumisen maksu 39,80 €/vuorokausi**
- **Lyhytaikaisen ympärivuorokautinen (tehostettu hoito) asuminen 21,70 €/päivä tai yö**
- **Sosiaalihuoltolain nojalla järjestettävään palveluun tukipalvelumaksu 7,50 €/alkava 30 minuuttia** (ei koske pitkäaikaista yhteisöllistä asumista)
 - Esitys, että peritään vaatehuoltopalvelutehtävistä asiakkaan kotona, aterian valmistamisen avustamisesta kotona, siivouspalvelusta asiakkaan kotona, asiointipalvelusta, osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävästä tai tukevasta palvelusta, ulkoilutusapupalvelusta, pihatyöpalvelusta, kylvetys- ja pesuapupalvelusta
- **Sosiaalihuoltolain nojalla järjestetyn pitkäaikaisen yhteisöllisen asumisen ja ryhmäkotien tukipalvelumaksut:**
 - Vaatehuoltopalvelutehtävät 35 €/kk
 - Siivouspalvelu 90 €/kk
 - Asiointipalvelu asumisyksikön ulkopuolella 7,50 €/alkava 30 minuuttia
 - Osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävä tai tukeva palvelu asumisyksikön/ryhmäkodin ulkopuolella 7,50 €/alkava 30 minuuttia
 - Tarvikkeet 6 €/kk (sisältäen wc-paperit, käsipyyhkeet ja muut vastaavat asiakkaan huoneen ja yhteisen kodin varusteet/tarvikkeet)

P-K:n hyvinvointialueen asiakasmaksut 1.1.2024 lukien, keskeiset muutokset vuoden 2023 asiakasmaksuihin verrattuna

e) Muuta esitysluonnoksesta:

- muutamiin kohtiin esityksessä tulossa sanamuotoihin selvennyksiä / tarkennuksia (vrt. v. 2023 maksut)
- esityksestä poistetaan v. 2023 asiakasmaksuissa vielä oleva terveysasemien päivystysmaksu johtuen päivystysasetuksesta ja tilapäisen kotipalvelun maksu johtuen lainsäädäntömuutoksesta, jolla palvelua ei enää järjestetä kotipalvelun nimellä muille kuin lapsiperheille (joille maksutonta)

Esitysluonnoksen keskeinen sisältö on, että niitä asiakasmaksuja joiden enimmäismäärä on asiakasmaksulainsäädännössä säädetty korotettaisiin lakisääteisillä indeksikorotuksilla ja muita asiakasmaksuja hyvil-indeksillä. Esitys ei koske ateriapalvelumaksuja, jotka aluevaltuusto päätti 5.10.2023 kokouksessaan 1.1.2024 lukien.

- Vaikuttamistoimielimiltä pyydetään lausuntoa 23.11.2023 klo 12 mennessä (aluehallituksen kokous on 30.11.2023)

Kiitos